

1128

**Bachelor of Education (General)
Second Semester**

**Paper – P-2.1/2.2 [Opt. (xvi)]: Pedagogy of Political Science
(Same for USOL Candidates of Second Semester)**

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 40

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. IX (Unit-V) which is compulsory and selecting one question each from Unit I-IV.

X-X-X

UNIT – I

- I. Discuss the need and importance of Lesson Planning. Describe RCEM approach of Lesson Planning. (4,4)
- II. Prepare a Unit Plan on any unit of your own choice for 9th grade students for teaching Political Science (Civics). (8)

UNIT – II

- III. Why a teacher of Political Science needs to grow professionally? Discuss the role of NCERT in professional development of teachers. (4,4)
- IV. 'Text books are good servants but bad masters'. In the light of this statement discuss, how the text books can be used effectively for teaching Civics. (8)

UNIT – III

- V. What is Peer Assessment? How can it be helpful to teachers of Political Science to assess the performance of their students? (3,5)
- VI. What is a Blue Print? Prepare a Blue Print of an Achievement Test in Political Science for 9th grade students. (2,6)

UNIT – IV

- VII. Describe the structure of U.N.O. (8)
- VIII. Explain the various phases of electoral process followed in India to elect the representative to Lok Sabha. (8)

Sub. Code: 8056

(2)

UNIT – V

IX. Write short notes on the following:-

- a) Steps of Harbartion approach of Lesson Planning.
- b) Management of Political Science room.
- c) Meaning of Rubrics
- d) Eligibility criteria for contesting Rajya Sabha elections.

(4x2)

X-X-X

1059

B.Ed. (General) Second Semester
Paper P 2.1/2.2 [Opt. (XVI)]: Pedagogy of Political Science
(Same for USOL candidates of 2nd Semester)
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 40

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. IX (Unit-V) which is compulsory and selecting one question each from Unit I-IV.

x-x-x

UNIT – I

- I. Define the term 'Lesson Planning'. Discuss RCEM approach of lesson planning. (3,5)
- II. Prepare a 'Unit Plan' on any Unit of Political Science for grade 9th students. (8)

UNIT – II

- III. Discuss in detail qualification and qualities to be possessed by a teacher of Political Science. (2,6)
- IV. 'A Text Book is a good slave but a bad master'. In the light of this statement suggest ways and means for using Text-Book of Political Science effectively. (8)

UNIT – III

- V. Write a detailed note on the strengths and limitations of Open-book Examination with special reference to Indian Schools. (4,4)
- VI. Construct an Achievement Test of 25 marks in Political Science for class 8th students. (8)

UNIT – IV

- VII. What is the structure of UNO? Discuss the functions of anyone of its bodies in detail. (4,4)
- VIII. Enlist and elaborate various steps of Election Process followed in a democratic state. (8)

UNIT – V

- IX. Write short notes on the following:-
  - a) Step of ICT based lesson planning.
  - b) Need & importance of separate Political Science room-
  - c) Meaning of Rubrics
  - d) Eligibility criteria to become member of Indian Parliament (4x2)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

नोट: प्रश्न संख्या 9 (भाग-5) जो कि अनिवार्य है तथा भाग (1-4) में से एक प्रश्न का चयन करते हुए, सभी में से कुल पाँच प्रश्न करो।

-*-*-*

भाग-1

1. पाठयोजना की परिभाषा दीजिए। पाठयोजना की आर.सी.ई.एम. दृष्टिकोण की व्याख्या कीजिए।
2. नौवीं कक्षा के राजनीतिक विज्ञान के विद्यार्थियों के लिए कोई एक 'यूनिट प्लान' तैयार कीजिए।

भाग-2

3. राजनीतिक विज्ञान के अध्यापक की योग्यताओं और गुणों का वर्णन कीजिए जो उसमें होने चाहिए।
4. 'पाठ्यपुस्तक एक अच्छी गुलाम परन्तु बुरा मालिक है।' इस कथन के संदर्भ में राजनीतिक विज्ञान की पाठ्यपुस्तक के प्रयोग की विधियों तथा साधनों पर प्रकाश डालिए।

भाग-3

5. भारतीय स्कूलों के सन्दर्भ में खुली-पुस्तक परीक्षा के गुणों तथा सीमाओं पर विस्तृत टिप्पणी लिखिए।
6. आठवीं कक्षा के विद्यार्थियों के लिए 25 अंकों का उपलब्धि परीक्षण तैयार कीजिए।

भाग-4

7. यू.एन.ओ. की रचना क्या है? इसके किसी एक अंग के कार्यों का वर्णन कीजिए।
8. लोकतांत्रिक राज्य में चुनाव प्रक्रिया में अनुकरण किये जाने वाले विभिन्न सोपानों की सूची बनाइए तथा स्पष्टीकरण कीजिए।

भाग-5

9. निम्नलिखित विषयों पर संक्षिप्त टिप्पणी लिखिए:—
  - (क) आई.सी.टी. आधारित पाठ योजना के चरण।
  - (ख) अलग राजनीतिक विज्ञान कक्ष की आवश्यकता और महत्व।
  - (ग) मुख्य निर्देशों के अर्थ।
  - (घ) भारतीय संसद का सदस्य बनने के लिए योग्यता मापदण्ड।

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9 (ਭਾਗ-5) ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

-*-*-*

ਭਾਗ-1

1. ਪਾਠਯੋਜਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਪਾਠਯੋਜਨਾ ਦੀ ਆਰ.ਸੀ.ਈ.ਏਮ. ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਨੌਵੀਂ ਕਲਾਸ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਇਕ ਇਕਾਈ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

3. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਵਾਂਛਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
4. 'ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਇਕ ਚੰਗੀ ਗੁਲਾਮ ਪਰੰਤੂ ਮਾੜੀ ਮਾਲਿਕ ਹੈ।' ਇਸ ਕਥਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉ।

ਭਾਗ-3

5. ਭਾਰਤੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਖੁਲੀ-ਕਿਤਾਬ ਪਰੀਖਿਆ ਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖੋ।
6. ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਉਪਲਬਧੀ ਪਰੀਖਣ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

7. ਯੂ.ਏਨ.ਊ. ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਸੋ। ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਅੰਗ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
8. ਲੋਕਤਾਂਤ੍ਰਿਕ ਰਾਜ ਵਿਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੋਪਾਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਉ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਣ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-5

9. ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖੋ:-
  - (ੳ) ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ. ਅਧਾਰਤ ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸੋਪਾਨ।
  - (ਅ) ਅਲਗ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਕਮਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ।
  - (ੲ) ਮੁੱਖ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਰਥ।
  - (ਸ) ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ।